

Whomanity

PQ 2023 (Un)common Design Project

2022 őszén a tihanyi művésztelepen az Altmann lámpák által levert biztosítékok okozta sötétben ültünk és népdalokat énekeltünk, amikor szóba került a Prágai Quadriennálé hívószava: „Ritka”.

Fotó: SZONIKORI MINNIA

Minden túlzás nélkül állíthatom, és azt hiszem, ebben a legtöbb nő egyetértene velem, hogy napjainkban bármilyen baráti vagy szakmai beszélgetés egy pontján biztosan szóba kerül a zaklatás valamely formája, legyen szó kéretlen képekről a különböző szociális média felületeken, cat calling-ról, verbális abúzusról, családon belüli erőszakról, vagy az egyszerű szakmai hierarchia keretein belül megtapasztalt, felülről érkező, szexuális töltettel rendelkező kellemetlen szituációkról és megjegyzésekről. A téma előfordulási gyakorisága, úgy hiszem, senkit nem lep meg, hiszen bár az egész világot érintő problémáról beszélünk, az európai országok közül hazánkban a második legmagasabb a családon belül elkövetett erőszak aránya, ami a Covid19 okozta bezártság miatt csak tovább romlott, az isztambuli egyezmény ratifikációjának 2020-as elutasításával pedig a kormány tökéletes táptalajt biztosított a nem csak nőkre vonatkozó, elsősorban azonban mégiscsak ellenük irányuló abúzus fokozódásához.

Így esett, hogy a művésztelepi beszélgetés önfeledt hangulata rövid időn belül nálunk is személyes történetek boncolgatásához vezetett, és végül azt eredményezte, hogy megfogalmazó-

dott bennünk a gondolat: erről akarunk beszélni. A „ritka” hívószót cinikusan értelmezve már csak formát kellett találnunk gondolatainknak, ami

nehezebb volt, mint gondoltuk; úgy beszélni egy közvetett vagy közvetlen módon mindenkit érintő problémáról, amiről sokan nem akarnak tudomást venni, hogy ne legyen didaktikus, unalmas vagy statisztikai adatokat lobogtató, túlzottan objektív, ismeretterjesztő hatású. Legyen hatásos, de ne hatásvadász, érdekes, de ne szenzációhajhász, érzékletes, de ne ízléstelen – és a legfontosabb: legyen interaktív, vonjon be, ne csak közölgjön, hanem beszéljen az emberekhez.

Akkoriban Bartók Bélának a Balázs Béla szövegére írt operája, *A kékszakállú herceg vára* volt a féléves projektfeladatunk, és nem tudtuk nem észrevenni az áthallást a témánk és a szöveg között. Sokan a kékszakállú herceg várának történetét a női lélekbe való alászállás analitikus szimbólumával azonosítják, pedig valójában a szöveg a hercegnek, mint férfinak az elméjébe enged betekintést. Mi azonban a „női szálát”, az általunk ismert történetekből formált Juditot akartuk megismerősíteni. A célunk az volt, hogy Judit kicsit mindenkit jelképezzen – minket és mindazon nőket, akiknek lenne mit mesélnie.

A pályázati kiírás részeként az alkotás egy momentumának intervenciónak, beavatkozásnak kellett lennie. Yoko Ono *Cut Piece* (1964) perfor-

Fotó: ZELE EDIT

Fotók: NYÍRI JULIANNA

manszára reflektálva, 2022 decemberében nagy gonddal összeválogatott alkalmi ruháinkat szétvágva, egyetlen hatalmas textiltengerré varrtuk össze a műre utaló kék fonallal, mely az installáció készítésének és kiállításának egész folyamatán végigvonult. Az összevarrt ruhákat azután a budapesti Fashion Streeten kiterítve arra ösztönöztük a járókelőket, hogy a kiállított anyagrengeteggel azt tegyenek, amit akarnak, a ruhák mellett pedig egy tálcában fekete linófestéket helyeztünk ki, amibe beletaposva az arra járók végiggyalogolhattak a ruháinkon. A néhány óra alatt meggyötört és tönkretett darabokat azután magunkkal vittük, egyenként szétbontottuk, és előzetes jelmezterveink alapján saját magunkra szabva, kisebb módosításokkal újra összevarrtuk. A jelmezek tervezésénél az egymás között felosztott Kékszakállú-beli hét ajtó megszemélyesítését tűztük ki inspirációként, ezek pedig a kízókamra, a fegyveresház, a kincseskamra, a virágoskert, a végtelen birodalom, könnyek tava, a három halott feleség, illetve nyolcadikként maga Judit voltak.

Performanszunk második részében a Deák17 Galéria volt nagy segítségünkre. 2023 januárjában

ban a galéria mellett lévő Fashion Streeten, ahol korábban idegenek taposták meg ruháinkat, az immár megtervezett jelmezekbe öltözve és a családon belüli erőszak klasszikus jegyeit stilizáló sminkben Weöres Sándornak a Kalácska együttes által megzenésített *Rózsa, rózsza* című versét énekelve vonultunk végig, melynek szövege szervesen kapcsolódott a performansz üzenetéhez. A flashmobról videófelvétel készült, melyet Farkas Áron, a FreeSZFE-n diplomázott kiváló operatőr készített el, illetve divatfotók, amelyeket Nyíri Julianna fotóművésznek köszönhetünk.

A performanszt követően, ami számunkra az egyéni életsorsokat jelentette, ideje volt, hogy egy nagy komplex egészsé formáljuk önálló alkotásainkat, és ezzel általános érvényűvé tegyük az átadni kívánt üzenetet. A jelmezeket újfent szét-

vágva és kreatívan kombinálva, illetve a fent már említett, mindent átható kék fonál felhasználásával egy gigantikus uszályal rendelkező új jelmezt hoztunk létre, melyet egy Juditot megtestesítő manőkenre adtunk-szabtunk-ragasztottunk, míg az levakarhatatlanná nem vált, szinte egy lett a női alak testével.

Az installáció az egyéni jelmeztervekkel, Masznyik Hanna díszlettervével és a Nagy Sára Miriam által készített videóval kiegészítve, a 2023-as Prágai Quadriennálén az (Un)common Design Project szekcióban a legjobb tíz közé került, így lehetőséget kaptunk a Prágai Nemzeti Galériában alkotásunk fizikai kiállítására is. A PQ kurátora által vezetett kritikai beszélgetésen installációnkat olyan nem várt elismerés fogadta, amelyért nem tudunk elég hálásak lenni, nem csak a rendezvény művészeti vezetőinek és a világ különböző országaiból érkező hihetetlenül inspiráló hallgatótársainknak,

akik hozzászólásaikkal tovább gazdagították a Whomanity Projekt gondolati világát, hanem Nagy Fruzsina jelmeztervezőnek, vizuális színház-rendezőnek és oktatónak alázatos munkájáért és türelméért, valamint végtelen odaadásáért.

Szolnoki Minna

Alkotók: a Magyar Képzőművészeti Egyetem másodéves látványtervező hallgatói: Ágfay Míra, Baranyai Marcell, Bazsányi Sára, Csonka Johanna, Hegyessy Nóra, Masznyik Hanna, Nagy Sára Miriam, Osgyáni Zsófia, Osvárt Réka, Szolnoki Minna

Projektvezető: Nagy Fruzsina
Támogatók: Magyar Képzőművészeti Egyetem, Deák17 Galéria

